

ԻԳՆԱՏԻՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼԵՆԻՍ ԺԴ

1. - Շաբաթ օր մը, Յիսուս ճաշի մտաւ Փարիսեցիներուն պետերէն մէկուն տունը. ասոնք կ'սպասէին զինք: Ահա ջրգող մարդ մը կեցած էր Յիսուսի դիմաց: Թէն տեղ տեղ կը հիւրասիրէին զինք, սակայն ոչ կատարեալ սիրով: Ինչպէս Աիմոն որ կ'աղաչեր որպէսզի իր հետ ճաշէ և անոր տան մէջ մեղաւոր կնոջ արտօնեց իր ոտքերուն մօտենալ, գայթակղեցաւ Աիմոն:

Դարձեալ միւս փարիսեցիին որ հրաւիրեց զինք և չմկրտուեցաւ, կը տկարանար և որուն յանդիմանեց. այսպէս պատահեցաւ նաև այստեղ: Բարեկամաբար կը հրաւիրեն, բայց կ'սպասեն հակառակութեան պատճառ գտնելու: Որովհետև մարդը ջրգողեալ էր և գիտէին որ աղքատներու և ախտաժէտներու հանդէպ բարեկամեցողութիւն ունի, անտես չըբաւ այդ հիւանդին. ուրեմն կ'սպասէին: Օրինակ երբոր գօսացեալ ձեռքով մարդը բերին բժշկուելու համար շաբաթ օր մը, որպէսզի չարախօսեն: Այլ նա որ կանխաւ գիտէր անոնց նենգ խորհուրդները, կը կարկէ անոնց լեզուները: Ինչպէս այնտեղ, այս պարագային ալ անոնց անգթութեան համար կ'ըսէ. - Ի՞նչ պէտք է ընել շաբաթ օրը, բարի՞ք գործել թէ չարիք. հոգի մը ապրեցնել թէ կորուստնել: Երբոր անպատասխան թողուց զանոք, ապա ախտացեալին առողջութիւն շնորհեց: Նոյնն ալ այստեղ կ'ընէ: Զկրցան պատասխանել որովհետև երբ վերին իմաստութիւնը խօսի, մարդկային իմաստութիւնը կը խափանուի: Ապա մարդը կ'ազատէ իր ախտէն: Այս ընելու համար ոչ ժամանակի կարօտացաւ ոչ ալ դեղերու, այլ խօսքով միայն առողջութիւն տուաւ և արձակեց որ մեկնի: Նախապէս ախտով ծանրացեալ կը գծուարանար մեկնելու: Փարիսեցիները չկրցան խօսիլ որովհետև նախապէս հարցնելով լռեցուց զանոք: Թէն լռեցին, բայց Յիսուս, որպէսզի անոք մտածմամբ ալ ըսելիք մը չունենան, անոնց գործելակերպէն օրինակ կը բերէ ըսելով. - Ո՞վ փութ ինկած իր եղբ կամ էջը, մեծ ճիգերով շաբաթ օրը փոսէն չհանէր: Իսկ Յիսուս առանց աշխատելու, միայն խօսքով բժշկեց. ասոր համար է որ սաղմոսին մէջ գրուած է. - "Ըսաւ և եղաւ. հրամայեց և հաստատուեցաւ":

7. - Տեսնելով թէ ի՞նչպէս կոչուեցի ժամանակ առաջին տեղերը կը գրաւեն, ըսաւ անոնց առակով. - Երբոր հարսանիքի կամ կոչուեցի հրաւիրուիս, առաջին տեղը մի բազմիւր, թերևս քեզմէ աւելի կարևոր անձնաւորութիւն մը հրաւիրուած է, քեզ և զայն հրաւիրողը գալով կրնայ ըսել - տեղդ ասոր տո՛ւր: Այն ատեն դուն ամօթաճար պիտի երթաս ու գրաւես վերջին տեղը: Օգտակար խրատներ կուտայ, ինչպէս օրինակ երբ ըսաւ - իրաւախօհ եղիւր հակառակորդդ հետ որպէսզի զերծանիս անկէ, մի գուցէ դատարան չտանի քեզ, դատաւորն ալ դաճիճին:

10. - Երբ Հրաւիրուիս, գնա՛, նստէ վերջին տեղը, որպէսզի քեզ Հրաւիրողը երբ գայ, ըսէ քեզի, բարեկամ անելի վեր անցիր: Այն ատեն բոլոր Հրաւիրեալներուն առջև պատուընտած պիտի ըլլաս: Խոնարհութիւն կը սորվեցնէ ունայնամիտներուն ու փառասէրներուն: Ամբարտաւանութենէ, ռիակալութենէ, փառասիրութենէ և նախանձէ մղուածները չար են, կը վարակեն Հոգիները: Թէև ուրիշ յանցանքներ Հոգիներու ապականիչ են, սակայն քիչ թէ շատ զգայութիւնները կը հեշտացնեն: Իսկ յիշեալները Հոգիներն ալ մարմիններն ալ կը հաշմեն և ամէնքին ատելի կը դարձնեն: Նոյն պատճառաւ ալ Տէրը երանի կուտայ Հոգւով աղքատներուն ու հեղբերուն, սգաւորներուն, զի ասոնք այնպիսի ախտերէն զերծ են և խաղաղ, շատերուն սիրելի և ամէնքէն բարեբախուած: Իսկ փառասէրները և ամբարտաւանները ամէնքէն ատուած և Աստուծոյ առջև ալ անարգ ու յետին, կրակի ու խաւարի ժառանգաւոր: Այս խօսքերը քննել պէտք է, որովհետև սկիզբը ըսաւ թէ առակ է, իսկ այսպէս պարզ և յստակ խօսքեր են: Ուրեմն պէտք է Հասկնալ թէ Յիսուս նոյն ինքն է կոչնատէրը իբրև փեսայ, մաքուր և անախտ Հարսանիքի ուրախութեան: Հաւատքի միջոցաւ մեզ Հրաւիրեց ճանապարհներէն և Հրապարակներէն, առաքեալներու բարձրաձայն քարոզութեամբ, խրատելով որ կարևորագոյն տեղը չգրաւենք պարսաւեալներուն նման, այլ մնալ և սպասել որ Հրաւիրողը ճանչնայ մեզ, այն որ անյայտը կը տեսնէ, որպէսզի կոչողին պատուասիրութիւնը փառքով ըլլայ: Այսպէս խոնարհները պատուով կը բարձրանան անկապուտ բարձրութեան: Իսկ անոնք որ կը ջանան իրենց անձերը յարգել տալ, այն ահեղ ատեանին առջև յետին պիտի ըլլան, կորանալով պիտի ամչնան զի սնոտին փնտռեցին և Աստուածայիները անտեսեցին:

12.- Յիսուս ըսաւ զինք Հրաւիրողին. - “Երբ ճաշ կամ ընթրիք տաս, մի Հրաւիրեր ոչ բարեկամներդ ոչ ալ Հարուստ Հարեաններդ, որպէսզի փոխարէն անոնք ալ քեզ Հրաւիրեն և Հատուցում ըլլայ քեզի: Այնպէս ինչպէս մեղաւորները մեղաւորներուն փոխ կուտան: Երբ խնջոք սարքես, Հրաւիրէ աղքատները, Հաշմանգամները, որոնք չեն կրնար Հատուցանել, այն ատեն երանելի ես, զի Աստուած ունիս պարտապան որ պիտի Հատուցանէ քեզ բազմապատիկ:

15.- Այս խօսքերը լսելով, բազմականներէն մէկը ըսաւ Յիսուսի. - “Երանի անոր որ ճաշ պիտի ուտէ Աստուծոյ արքայութեան մէջ”: Այս մարդը արդարներուն ըլլալիք Հատուցումը մարմնական կը կարծէր: Ինչպէս Սաղուկեցիները երբ Հարցուցին ի յարութեան, անոնցմէ ո՞ր մէկուն կինը պիտի ըլլայ: Նոյնպիսի ցանկութեամբ բռնուած այս մարդը, մարմինը հեշտացնող կերակուր կարծելով, երանի ըսաւ անոր որ ճաշ պիտի ուտէ Աստուծոյ արքայութեան մէջ: Յիսուս չի սաստեց, որովհետև տգիտութեամբ և ոչ թէ չարութեամբ խօսեցաւ: Առակի միջոցաւ, անոնց երանական կեանքէն դուրս մնալը կը բացատրէ:

Որովհետև զանոնք մարգարէներու և առաքեալներու միջոցաւ հրաւիրեց բազում խնամակալութեամբ. իսկ անոնք ծուլացեալ, աշխարհի ցանկութեամբ կապուած, հրաւիրողի կոչունքին չգային, այլ իւրաքանչիւրը իր մեղքերուն համաձայն պատճառաբանութիւն մը գտաւ: Մէկը ագարակ, միւսը Հինգ եզներու լուծ մը գնեցի ըսաւ, այսինքն բոլոր Հինգ զգայարանքներով շաղախուած կը մեղանչէր: Ուրիշ մը տակաւին կանանց սիրով տարուած, ամէնքն ալ չուզեցին անսալ հրաւէրին: Տակաւին ուրիշներ շատ չարացան անհաւատութեամբ. անարգանք, վէրքեր, անհնարին տանջանքներ նոյնիսկ մահ պատճառեցին անոնց որոնք Աստուծոյ արքայութեան ու փառքին հրաւիրեցին զիրենք: Յետոյ ի՞նչ: Անբարկանալի բնութիւնը կը բարկանայ, կը մերժէ հրեաները, կը հրամայէ հրաւիրել Հեթանոսները. արդարութեան ճանապարհներուն կաղացեալները, Աստուծոյ գիտութեան լոյսէն կուրացեալները, հայրենի փառաց Ս. Հոգւոյն շնորհներէն աղքատացեալները, հրապարակներէն, փողոցներէն, ամբարիշտներու քաղաքներէն ժողովելով զանոնք բոլորը: Հեթանոսները անսպին հրաւէրին: Ինչու որ Հեթանոսները իրենց անձերը Աստուծոյ նուիրեցին, խոտորեալ Յակոբի տան փոխարէն, Հեթանոսները, աշխարհի չորս կողմերէն գալով լեցուցին Աստուծոյ արքայութիւնը: Իր հետ ընթացող ժողովուրդի շայնով Յիսուս ըսաւ. -

26.- Եթէ մէկը ուզէ ինծի գալ, առանց ատելու իր ծնողքը, կիսն ու զաւակները, եղբայրներն ու քոյրերը նաև իր անձը, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ: Ով որ չառնէր իր խաչը և չի հետևիր ինծի, չի կրնար իմ աշակերտս ըլլալ: Ձըլլայ որ այսպիսի աշակերտութեան հետևիլ ուզողը ի դուր տեղը մօտենայ: Ուստի պարզօրէն ըսուածը, նաև առակաւ կը բացատրէ. -

28.- Ձեզմէ ո՞վ, երբ ուզէ աշտարակ մը շինել, նաև չի հաշուեր ծախսերը, տեսնելու համար թէ միջոց ունի՞ր՝ զայն գլուխ հանելու: Թերևս սկսի շինել և չկարենայ աւարտել, տեսնողները պիտի ծաղրեն զինք և պիտի ըսեն. - այս մարդը սկսաւ շինել և չկրցաւ աւարտել: Այս շինութեան առակին իմաստը, վերջացնել կամ աւարտին հասցնել է, այսինքն աշակերտել, այլապէս բնաւ պէտք չէ սկսիլ աշակերտութեան: Եթէ մէկը իր անձը ունայնացնելով, խաչը առնելով պիտի չկարենայ կրել զայն, աւելի լաւ է սկիզբէն առաջին քայլը չառնէ արդարութեան ճանապարհին: Առաքեալներուն և մարգոց պատուէրները տարբեր են. մարդիկ աշխարհավար կեանքով կը կենցաղավարին: Ով որ առաքելութեան աշտարակ շինել կուզէ, զգոյշ պարտի ըլլալ, հոգին անվնաս պահելու, հալածանքներու և փորձութիւններու ժամանակ, որպէսզի թերակատար կամօք և հոգևոր կրթութեամբ անկատար, տեսնողներու ծաղրին առարկայ չըլլայ: Փորձութիւններու արկածներէն կ'զրուշացնէ, ինչպէս օրինակ, կը խրատէ որ աքաբելութեան տունը հաստատուն հիման վրայ դրուի որպէսզի անվնաս մնայ, ոչ թէ անմտութեամբ խարխուլ և առանց հիմի, որպէսզի սատանայական փորձութեան հոգմբուն գիմարդէ:

Այնտեղ, կործանում է կը զարհուրեցնէ, այստեղ ալ ծաղրի ու նախատինքի առարկայ ըլլալէ կ'զգուշացնէ: Նոյն մտադրութեամբ, թէև տարբեր բառերով առակ մը ևս կը պատմէ:

31.- Ո՞ր թագաւորը երբ պատերազմի երթայ ուրիշ թագաւորի մը դէմ, տասն Հազար զինուորներով, նախ նստելով Հաշիւ չընելու թէ կրնա՞յ ճակատիլ անոր որ իր վրայ կուգայ քսան Հազարով: Այս առակն ալ իր բացատրութիւնը ունի: Աշակերտութեան աստիճանները կան, ամէնքը նոյն բարձր աստիճանին չեն կրնար Հասնիլ. ոմանք կը նահատակուին կուսութեամբ, իսկ ուրիշներ անբաւական են: Անոնք որոնք բարձրագոյն աշակերտութեան կը ձգտին, պարտ է որ խորհին թէ կարո՞ղ են իրենց մէջ խափուրը մեղցնել. վասնզի զգայարանները իբրև զինուորներ պարտին առճակատիլ սատանայական պատերազմներուն և փորձութիւններուն:

32.- Հակառակ պարագային, մինչ միւս բանակը տակաւին Հեռու է, պատգամաւորներ կը ղրկէ և Հաշտութիւն կը խնդրէ: Ոչ թէ մեր և սատանային միջև խաղաղութիւն կը կնքուի, այլ առակը ուրիշ իմաստ ունի: Երբոր բարձրագոյն աշակերտութեան չենք կրցած Հասնիլ, ընտրենք երկրորդ կարելին, այսինքն, Հաւատացեալներուն կարգին մնանք. ամուսնական կեանքին Հաւատարիմ մնալ, անՀնարին պատերազմներէն Հեռու կենալ: Եթէ չենք կրնար առճակատիլ և պսակներու արժանանալ, սակայն կրնանք կործանումէն փախչիլ և պարկեշտ կենցաղավարութիւն ունենալ որ օտարանալ չի սեպուիր Քրիստոսի աշակերտելէ: Ապա թէ ոչ ինչո՞ւ Պօղոս առաքեալ անոնց որոնք սուրբ կ'անուանէ կը Հրամայէ. – “սիրեցէք Ձեր կիները” Եփես. 5.25: Մեծ խորհուրդ է այս որովհետեւ կը պատկերացնէ Յիսուսն ու իր եկեղեցին. 5.35: Անոնք որոնք կարողութիւն չունին Աստուծոյ և մարդոց միջև միջնորդ ըլլալու, բնաւ թող չցանկանայ յոյժ պատուին և մեծութեան, անշուշտ վախնալով վտանգէն, այլ թող մնան կարող մէկու մը վերակացութեան ներքեւ: Ինչպէս որ զօրավար ըլլալու անատակ մէկը, ուրիշներու խնամակալութեան ներքեւ կը մնայ: Ով որ Հմուտ չէ նաւավար ըլլալու, պէտք է թողու որ Հմուտ մէկը զործը ստանձնէ որպէսզի ամենհի ալիքներու ծփանքներէն, նաւը կարենայ խաղաղութեան ափը առաջնորդել: Այսպէս նաև “ ոեւէ մէկը որ չի Հրաժարիր իր ինչքերէն, չի կրնար ինծի աշակերտիլ.” կը ճշմարտութի այս տեսութիւնը Հետեւալ օրինակաւ:

34.- Լաւ է աղը, բայց եթէ կորսնցնէ իր Համը, ինչո՞վ գայն նորէն կը Համեմեն: Իր աշակերտներուն ըսաւ – “դուք էք աշխարհին աղը, որովհետեւ ատիկա ամէն տեսակ կերակուր կը Համեմէ”: Իսկ եթէ ինք անՀամի, ոչ մէկ բանի պիտանացու կրնայ ըլլալ: Այսպէս ուրեմն այն որ առաջնորդութիւն ստացաւ և ծուլութեամբ անպիտան գտնուեցաւ, Աստուծոյ եկեղեցւոյն Համար պիտանացու չէ բնաւ, վասնզի մարդ ի պատուի էր և ոչ իմացաւ:

Եզեկիել մարգարէն այսպիսիները կը նմանցնէ որթատունկի փայտին, և ասոր ոչ պիտանացու ըլլալը ցոյց կուտայ ըսելով – Ի՞նչ է որթատունկին փայտը որմէ ունէ անօթ չի չիռուիր, ոչ ալ տան պատին համար ցից կամ անկէ բան մը կախելու համար գերան. ուրեմն ասոր անպիտանութիւնը կրակով կ'այրուի. Եզ. 15: Իսկ մեր Տէրը անպիտաններուն հատուցումը, ատոնց դուրս իյնալը, անարգութիւն ու ոտքի կոխան ըլլալը կը հաստատէ: Աշակերտութեան անարատութեամբ չի հետեւողներուն վարձքը, զհենիսի դատապարտութիւն է:

Գլխիկ ԺԵ

1.- Մաքսաւորներն ու մեղաւորները մօտեցան Յիսուսի դիմք լսելու համար: Փարսեցիներն ու դպիրները կը տրտնջէին և կ'ընէին. – այս մարդը մեղաւորները կ'ընդունի և անոնց հետ կը ճաշէ:

Մարդասիրութեան բազմապատիկ խնամք ցոյց տուաւ, ուսերուն վրայ վերցուց մարդկային մեղքերը. ուրիշ առակով դարձեալ կ'ուսուցանէ: Ինքզինք հովիւ կ'անուանէ, զմեզ, կորուսեալ ոչխարները գտնելու համար: Սակայն ինքն ալ գառն Աստուծոյ էր, վասնզի աշխարհի մեղքերը բառնալու համար պիտի պատարագուի, այսինքն զհօրի: Դրամի առակը կը պատմէ:

8.- Ո՞վ է այն կինը որ եթէ ունենայ տասը կտոր արծաթ դրամ և կորսնցնէ անոնցմէ մէկ հատը, ճրագ չի՞ վառեր, տունը չաւելո՞ր և ուշադրութեամբ չի՞ փնտռեր մինչև որ գտնէ զայն:

Աստուածային սիրոյն ամենախնամ տեսչութիւնը, բազմադիմի առակներով կը յայտնէ մարդոց: Մեզ ոչխար կ'անուանէ. ամէնքին տէրը ըլլալով, ինքզինք արարածական բնութեան կը հաւասարեցնէ, հովիւ ըսելով: Իր անձը կ'ունայնացնէ, ծառայի կերպարանք առնելով որպէսզի մեզմով մեզ գտնէ: Մեզ կը նմանցնէ կորսուած տասը դրամներէն մէկուն, կորսուած պատկերին այցելելու եկաւ, անոր որ սկիզբէն, ամենաբարի արարչէն պայծառ և անապական ստեղծուած էր, արծաթեղէն և պատուեալ, յարմար՝ իր պատկերին նմանութեան, զի պատկերին առակով կը զեկուցանէ այս մասին: Սորված ենք թէ ինք դիւսակարգութիւններ ունին հրեշտակները. մեր բնութեամբ, այդ տասնէն մենք պակսած ենք: Իսկ եթէ ոչխարներուն համար հարիւր ըսաւ, միւսոյն է, զի տասը թիւով չափուած են:

ԱՆԻՆՆ ԱԻՔ. ԶԻՆՉԻՆԵԱՆ